



Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.31.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7558 Pani Posłanki Marty Stożek w sprawie sytuacji osób powyżej 50 roku życia na rynku pracy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej monitoruje sytuację osób powyżej 50 roku życia na rynku pracy. Podstawę analiz stanowią przede wszystkim dane gromadzone i publikowane przez Główny Urząd Statystyczny, Eurostat i inne instytucje. Przykładem prowadzonych badań jest SHARE (z ang. Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe), czyli badanie panelowe prowadzone we wszystkich krajach europejskich i Izraelu w grupie wiekowej 50+. W jego ramach zbierane są informacje na temat sytuacji życiowej uczestników – ich stanu zdrowia, relacji społecznych, rodzinnych, kondycji materialnej i aktywności na rynku pracy. Od połowy października 2024 roku realizowana jest 10 edycja badania.

Z badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) wynika, że na przestrzeni ostatnich lat aktywność zawodowa i zatrudnienie osób powyżej 50 roku życia rosły, a stopa bezrobocia w tej grupie była jedną z najniższych. W IV kwartale 2024 r. stopa bezrobocia w grupie wiekowej 50-64 wynosiła w Polsce 1,9% wobec 4,2% w UE i była niższa od unijnej zarówno dla mężczyzn (2,0% vs 4,0% w UE), jak i kobiet (1,8% vs 4,3% w UE). Wskaźnik ten był niższy niż dla ludności w wieku produkcyjnym (18-59 lat dla kobiet/64 lata dla mężczyzn), dla której wyniósł 2,9%. Wg danych MRPiPS na koniec lutego 2025 r., w rejestrach powiatowych urzędów pracy było 222,2 tys. osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, z czego 41,3 tys. miało prawo do zasiłku dla bezrobotnych (18,6%). Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowiły 26,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Ich udział w tej grupie na przestrzeni lat wzrósł, co związane jest ze starzeniem się populacji. Niemniej, jak wskazują przywołane dane z BAEL, stopa bezrobocia w tej grupie jest niższa niż dla populacji w wieku produkcyjnym. Nie zmienia to faktu, że osoby powyżej 50 roku życia, jeśli już trafią do rejestrów bezrobotnych, poszukują zatrudnienia dłużej, niż przedstawiciele młodszych grup wiekowych, co związane jest z zarówno z posiadanymi przez nie kwalifikacjami - doświadczeniem zawodowym, często w jednym miejscu pracy - jak również możliwościami i chęciami przekwalifikowania, czy akceptacji dojazdów do pracy lub zmiany miejsca zamieszkania w związku z pracą. Wszystkie te czynniki mają decydujący wpływ na dłuższy czas poszukiwania zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia, choć o tym decydują również posiadane kwalifikacje oraz sytuacja na lokalnym rynku.

MRPiPS nie dysponuje danymi, które umożliwiłyby porównanie średniego wynagrodzenia pracowników w obecnym i poprzednim miejscu pracy. Niemniej, jak wynika z danych GUS opublikowanych w raporcie pn. rozkład wynagrodzeń w gospodarce narodowej w październiku 2024 roku, przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w grupie

wiekowej 45-54 lata wynosiło 8 831,55 zł (105,6% przeciętnej krajowej), a w grupie wiekowej 55-64 lata 8 329,88 zł (99,6% przeciętnej).

Na gruncie obowiązującej ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214), osoby powyżej 50 roku życia, rejestrując się w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne, mogą uzyskać wsparcie w powrocie na rynek pracy i skorzystać z dostępnych form pomocy. Polskie rozwiązania w zakresie reintegracji zawodowej osób starszych zawierają elementy wspólne z podobnymi programami stosowanymi w innych krajach europejskich.

Specjalistyczne wsparcie dla osób 50+ świadczą w urzędach pracy doradcy zawodowi. Udzielają oni pomocy w ramach poradnictwa indywidualnego lub grupowego, m.in. w zakresie: wyboru lub zmiany zawodu, planowania kariery zawodowej, uzupełniania kwalifikacji zawodowych, określenia swoich kompetencji i zainteresowań, planowania rozwoju zawodowego czy przygotowania dokumentów aplikacyjnych.

Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia mogą też skorzystać z pośrednictwa pracy świadczonego przez urzędy pracy. Wśród przyjaznych użytkownikowi instrumentów pośrednictwa pracy wymienić należy Centralną Bazę Ofert Pracy (CBOP) i aplikację mobilną ePraca. Platformy te prowadzone i udostępniane są przez ministra właściwego do spraw pracy. W CBOP i ePracy dostępne są wszystkie aktualne oferty pracy, staży oraz przygotowania dorosłych, a także aktualne informacje o szkoleniach, targach i giełdach pracy. Za ich pośrednictwem osoby szukające pracy mają każdego dnia dostęp do kilkudziesięciu tysięcy rzetelnych i sprawdzonych ofert pracy. W powiatowych urzędach pracy dostępne są ponadto instrumenty wsparcia dedykowane wyłącznie osobom po 50 roku życia lub wspierające ich zatrudnienie, wśród których wymienić można:

- wydłużenie, w przypadku bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat oraz posiadających co najmniej 20 letni okres uprawniający do zasiłku dla bezrobotnych, terminu wypłacania tego zasiłku ze 180 dni do 365 dni;
- należny osobom powyżej 50 roku życia status osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dzięki któremu zyskują one pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych;
- dofinansowanie dla pracodawcy za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, przez okres 12 miesięcy (jeżeli bezrobotny ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat) lub 24 miesięcy (jeżeli bezrobotny ukończył 60 rok życia); dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy wynosi maksymalnie 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, zaś pracodawca finansuje z własnych środków pozostałą część wynagrodzenia przysługującego takiemu pracownikowi;
- wydłużenie okresu korzystania z prac interwencyjnych do 24 miesięcy dla bezrobotnych powyżej 50 roku życia, a w przypadku, gdy refundacja wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne jest dokonywana za co drugi miesiąc, nawet na okres do 4 lat;
- zwolnienie pracodawców z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez 12 miesięcy, począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę, za osoby zatrudnione, które ukończyły 50 rok życia i w okresie 30 dni przed zatrudnieniem pozostawały w ewidencji bezrobotnych. Pracodawcy zatrudniający osoby w wieku powyżej 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni) są całkowicie zwolnieni z obowiązku odprowadzania za nie składek na te fundusze.

Oferta powiatowych urzędów pracy dla osób indywidualnych obejmuje również wsparcie w nabywaniu nowych i aktualizowaniu posiadanych umiejętności oraz kwalifikacji. Oferowane są przede wszystkim szkolenia, czyli pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy (dotyczy to również „kompetencji miękkich”). Osoby będące w trakcie szkolenia otrzymują co miesiąc stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych. Osoba bezrobotna może także skorzystać z innych form wsparcia nakierowanych na nabywanie umiejętności i kwalifikacji, takich jak: pożyczka szkoleniowa, dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych czy sfinansowanie kosztów egzaminów i licencji. Co ważne, urząd pracy może też sfinansować koszty badań lekarskich i psychologicznych w celu stwierdzenia zdolności bezrobotnego do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub innej formie wsparcia i określenia szczególnych predyspozycji psychofizycznych wymaganych do wykonywania zawodu.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat, między 2014 a lutym 2025 r., udział w tzw. aktywnych programach rynku pracy rozpoczęło 593,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Stanowili oni średnio ok. 15,0% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych. Pracę w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia, od początku wprowadzenia tego rozwiązania w 2014 r. do lutego 2025 r. podjęto 21,5 tys. bezrobotnych. Tylko w okresie styczeń-luty 2025 r. udział w aktywnych programach rozpoczęło 4,2 tys. osób powyżej 50 r.ż., z czego 2,0 tys. podjęło prace subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne, aktywności wymagające refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy itd.), 1,3 tys. rozpoczęło prace społecznie użyteczne, 0,8 tys. staże, a 0,1 tys. szkolenia. Ponadto 13,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia podjęło w 2025 r. pracę niesubsydiowaną. Na finansowanie aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym bezrobotnych i poszukujących pracy w wieku 50+, samorządy powiatów dysponowały w minionym roku środkami Funduszu Pracy w wysokości 3 096,5 mln zł, w ramach przyznaných limitów na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. Środki te przyznawane są na cały rok i w transzach miesięcznych trafiają na konta powiatowych urzędów pracy. W roku 2025 do dyspozycji samorządów powiatów przeznaczono środki Funduszu Pracy w kwocie 3 104,3 mln zł. Z przyznaných środków finansowane są wszystkie formy aktywizacji określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wyboru realizowanych form aktywizacji zawodowej - w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej - dokonuje starosta, po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. W roku 2024, zgodnie ze sprawozdaniem MRiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy, na wszystkie formy ustawowe dotyczące aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które ukończyły 50 rok życia wydatkowano 381,1 mln zł, z czego na dofinansowanie wynagrodzeń za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego wydatkowano 20,3 mln zł. Jeśli okazałoby się, że przyznany limit jest niewystarczający, samorządy powiatów mogą ubiegać się o dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy, będące w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy. W roku 2024 na finansowanie programów aktywizacji bezrobotnych i poszukujących pracy 50+ przyznano środki z rezerwy Funduszu Pracy w kwocie 8,2 mln zł.

Dostrzegając potrzebę dalszych działań w zakresie aktywizowania zawodowego osób powyżej 50 roku życia, Kierownictwo podległego mi resortu, podjęło pracę nad nowymi rozwiązaniami skierowanymi do tej grupy. Mają one na celu uelastyczenie procesu udzielania pomocy oraz indywidualizację oferowanego wsparcia. Zgodnie z ustawą o rynku pracy i służbach zatrudnienia z dnia 20 marca 2025 r. bezrobotnym powyżej 50 roku życia będzie przysługiwało pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w formach pomocy określonych w ustawie. W ustawie przyjęto, że osoby powyżej 50 roku życia, po zarejestrowaniu się jako bezrobotne, będą mogły skorzystać z pomocy oferowanej w powiatowym urzędzie pracy, świadczonej w formach:

- dofinansowania dla pracodawcy za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, a także zwolnienia go z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za osoby zatrudnione;
- bonu na zasiedlenie (dotychczas bon dostępny był tylko dla osób do 30 roku życia, które zamierzały poszukiwać zatrudnienia poza miejscem dotychczasowego zamieszkania);
- pakietu aktywizacyjnego, umożliwiającego łączenie kilku form pomocy oferowanej w urzędzie pracy, kierowanych do jednego bezrobotnego, wobec którego niezbędne jest zastosowanie kompleksowego wsparcia;
- poradnictwa zawodowego;
- pośrednictwa pracy;
- sfinansowania wybranego szkolenia;
- bonu na kształcenie ustawiczne. W jego ramach powiatowy urząd pracy pokryje należność dla instytucji szkoleniowej za realizację jednego lub kilku szkoleń, lub należność dla instytucji realizującej studia podyplomowe, a także koszty potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności bądź koszty uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności.

Wprowadzona też zostanie nowa forma pomocy, opracowana z myślą o przedsiębiorcach zatrudniających osoby, które osiągnęły wiek emerytalny. Przedsiębiorca będzie mógł otrzymać dofinansowanie za zatrudnienie emeryta (zarejestrowanego jako poszukujący pracy), który ukończył 60 lat w przypadku kobiety lub 65 w przypadku mężczyzny. Instrument ten ma stanowić zachętę dla pracodawców do zatrudniania seniorów, przyczyniając się przy tym do zwiększenia aktywności zawodowej tej grupy społecznej.

Należy podkreślić, że sytuacja na polskim rynku pracy jest dobra. Nasz kraj znajduje się w ścisłej czołówce krajów Unii Europejskiej z najniższą stopą bezrobocia. Fakt ten znajduje odzwierciedlenie także w położeniu osób powyżej 50 roku życia. Niezależnie od tego, Kierownictwo podległego mi resortu dąży do dalszej poprawy sytuacji osób pracujących w Polsce, a wśród nich również wymagających szczególnego wsparcia, najstarszych pracowników.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/